

SALON PYHÄN ANNAN KAPPELIN PAIKKA JA SALON-USKELAN KIRKKO
Kertomus matkasta 15.6.1993

Ollessani paluumatkalla Taivassalon kirkolta (ks. kertomus RHO arkisto) pistäydyin katsomaan Salon Pyhän Annan kappelikirkon paikkaa. Samalla käväisin Salon-USkelan nykyisessä kirkossa.

Kappelikirkon paikkaa ei nykyisin voi millään tavoin hahmottaa. Sen ja sen kirkkomaan alue on asemakaavoitettu hautausmaaksi ja haudattu täyteen; käytävät on kivetty, rinne terassoitu. Kirkon summittaisella paikalla on muistokivi pronssilaattoineen, jossa on reliefinä jäljennös kuvasta vuoden 1795 katselmuspöytäkirjasta. Kirkko on ollut hämmästyttävän jyrkässä rinteessä.

Kirkkomaan aidan sijainnin kirkon länsipuolella voi tietysti määritellä kellotapulin säilyneen kivisen pohjakerroksen avulla. Sen länsiseinässä on oven yläpuolella muurattuna laakakivi, johon on hakattu kirjain A, lyhennysmerkki (pieni o) ja alla vuosiluku 1730, jonka perässä on rastimainen pistemerkki. Länsioven eteläpielessä on alimman kiven länsipintaan hakattu kirjaimet A L P.

Itäseinän pohjoisosassa on pyörökaarinen oviaukko, josta portaat nousevat suorina kohti länttä. Aukon korkeus on kynnyksenä olevasta isosta kivistä 183 cm ja leveys 68 cm. Pohjoispielen etäisyys tapulin koilliskulmasta on 57 cm. Pieleet ovat kiveä kuten muissakin aukoissa. Tapulin itäaukon korkeus on 234 ja leveys 152 cm.

Tapulia tarkastellessani mieleeni tuli, että myös Perttelin kellotapulin ullakonportaiden ovi on samassa paikassa. Uskaltaisin väittää, että sijainti on hyvin poikkeuksellinen ja erikoinen enkä muista sitä muista tapuleista. Muistin myös, että Perttelinkin kellotapulissa on länsioven yläpuolella kivilaaka vuosilukuineen.

Museovirastoon palattuani tarkastin asian Tove Riskan kirjoittamasta Suomen kirkot-sarjan volyymista 4 (1966). Siitä (s. 48-49) käy ilmi, että Perttelin kellotapulin kivisen alaosan muurasi turkulainen Tuomas Tallberg vuonna 1729, mikä on hyvin lähellä Salon vuosilukua 1730.

Kun mainitut kolme piirrettä (ullakonportaiden sijainti, vuosiluku kiveen hakattuna länsioven yläpuolella ja rakennusvuosien läheisyys, ehkä myös tapulin sijainti kirkkomaalla) yhdistää ei voi olla päätymättä oletukseen, että Tallberg olisi rakentanut myös Salon P. Annan kappelin kellotapulin.

Mahdollisesti asia on tutkittavissa kirkonarkiston kautta; myös tuomiokirjoissa saattaa löytyä tietoja. Riska arvelee kivistä pohjakerrosta keskiaikaiseksi (mainittu volyymi, s. 18).

Kellotapulin pohjoisseinän itäosassa on pukinsarviankkuri.

Kellotapulin pohjakerros on nykyisin osa Aulis Blomstedtin

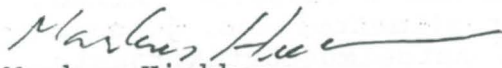
sankarimuistomerkkiä vuodelta 1953 ja tehty sen mukaiseksi. Muurit ovat ehjät ja ympäristöstä on huolehdittu.

Tapulista koilliseen on klassistinen hautakappeli, jonka rappaus vaatisi paikoin korjausta.

Salon-Uskelan 1830-32 rakennettu kirkko on mäen huipulla. Ulkopuolella tekevät vaikutuksen jättiläisille suunnitellut kiviportaat. Sisätilan vaikuttavin tekijä on hiljattain esiin otettu ja korjattu holvin sininen väritys tähtineen.

Kirkko on hyvässä kunnossa.

Helsingissä 7.7.1993

Markus Hiekkanen